

Handläggare: Claes Hermansson
Telefon: 08-508 02 056

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Remiss om policy för upphandling och konkurrensutsättning

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens synpunkter som svar på remissen.
2. Punkten förklaras omedelbart justerad.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Föreslagen konkurrenspolicy syftar till att på ett affärsmässigt sätt genomföra den nya majoritetens beslut att allt som inte är myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner skall upphandlas i konkurrens eller erbjudas brukarna genom valfrihetssystem.

Avseende upphandlingspolicyn, föreslås att de lagmässiga aspekter som är förknippade med offentlig upphandling, i stället för att läggas i policyn, behandlas i stadens regler för ekonomisk förvaltning. Policyn syftar också till att så långt som möjligt förenkla för små företag att delta i stadens upphandlingar.

Respektive nämnd i staden kommer även fortsättningsvis, i juridisk mening, vara egen upphandlande enhet. Vidare föreslås att varje nämnd ska upprätta en plan för upphandling och konkurrens.

Förvaltningarna anser att tydlighet skapas med föreliggande policy och att det är positivt att arbete med analys inför upphandling och uppföljning av genomförda upphandlingar förstärks. Förvaltningarna anser vidare att processerna kring avknoppning bör utvecklas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av verksamhetscontrollern vid Rinkeby stadsdelsförvaltning.

Bakgrund

Den nya majoriteten i staden uttalade i sin politiska plattform en målsättning med stadens arbete med konkurrens och valfrihet att allt som inte är myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner skall upphandlas i konkurrens eller erbjudas brukarna genom valfrihetssystem. Med utgångspunkt från denna politiska ambition och för att styra stadens upphandlingar och inköp av varor och tjänster har stadsledningskontoret arbetat fram ett förslag till ny upphandlings- och konkurrenspolicy för staden.

Sammanfattning av policyn

I policyn betonas att upphandling i konkurrens och valfrihetssystem är betydelsefulla medel för att skapa en mångfald i det utbud av service som staden finansierar. Syftet med policyn är att ge vägledning och anvisningar till stadens nämnder/förvaltningar och bolag att på ett affärsmässigt och korrekt sätt genomföra upphandlingar för att uppnå beslutade mål.

I policyn betonas också att stort fokus ska läggas på de affärsmässiga aspekterna bl. a. med att de juridiska aspekterna i upphandling förs till stadens regler för ekonomisk förvaltning och behandlas i budgetprocessen.

Stadens nämnder och bolag kommer även fortsättningsvis att, i juridisk mening, utgöra egna upphandlande enheter.

Konkurrens

Varje nämnd i staden ska i samband med sina verksamhetsplaner redovisa hur arbetet med upphandling, konkurrens och valfrihet ska ske. Konkreta anvisningar till vad som ska ingå i planerna kommer att utarbetas av Stadsledningskontoret.

Vid all upphandling i konkurrens och valfrihetssystem ska konkurrensneutraliteten värnas.

Kvaliteten på verksamhet som överenskommit mellan staden och entreprenör ska tydligt framgå i avtal som är upprättat samt att en aktiv samverkan om kvalitet ska ske mellan parterna. I dessa processer ska stadens ambition vara att utveckla verksamhet som upphandlats.

För verksamheter inom vård, omsorg, skola och förskola finns särskild skyddande lagstiftning som syftar till att säkerställa säkerhet, trygghet och god omsorg mm för brukaren. Att denna lagstiftning efterföljs säkerställs genom särskilda klausuler i avtal mellan parterna.

Krav på insyn om uppföljning av verksamheten ska så långt möjligt ta sin utgångspunkt i de system som redan finns utformade i staden och regleras tydligt i avtal.

Stadens nämnder ska stimulera och uppmuntra medarbetare som vill avknoppa verksamhet.

Om egenregianbud lämnats i upphandling och detta vinner ska upphandlingen formellt avbrytas och överenskommelse om en sk intraprenad ska träffas.

Extern part kan lämna önskemål att driva verksamhet åt staden genom s.k. utmaningsrätt. Nämnd ska då seriöst pröva utmaningen samt, i förekommande fall, initiera upphandling av berörd verksamhet.

I förslag till policyn betonas vikten av att mer grundliga analyser, än vad fallet är i dag, genomförs inför upphandlingar, framförallt vad gäller kostnad kopplat till kvalitetsnivå.

I syfte att motverka oro bland personal och brukare föreslås i policyn att det inför varje verksamhetsupphandling upprättas en kommunikationsplan.

Upphandling

Staden köper årligen varor, tjänster och byggentreprenader för över tio miljarder kronor. Metoden för att hålla ordning på alla dessa flöden är upphandling och de därpå tecknade avtalen. Staden är en stor aktör och har i vissa avseende stor påverkan på marknaden genom sin upphandlingsverksamhet.

Samverkansaspekterna betonas även här under upphandling, framförallt under avtalstiden.

I policyn föreslås att stor kraft ska ägnas åt analyser och överväganden inför upphandlingar. I sådana analyser bör ingå att, utifrån ett totalkostnadstänkande, se till kostnadsaspekter under hela avtalsperioden, kartlägga marknader, analysera konsekvenser av olika beslut mm. Även vikten av uppföljning av överenskommelser i tecknade avtal betonas.

I syfte att underlätta för företag föreslås att upphandlingsförfarandet förenklas bl. a. genom, att standardisera förfrågningsunderlagen vad gäller form, innehåll, krav mm.

Fördelningen mellan centrala och lokala upphandlingar är ofta av strategisk betydelse. Upphandlingar som genomförs av enskilda förvaltningar har större förutsättningar att locka lokala aktörer än de centrala upphandlingarna. De centrala upphandlingarna är nödvändiga bl. a. för att uppfylla stadens mål samt nå ekonomiska och administrativa vinster i upphandlingen. Stadsledningskontoret återkommer senare i särskilt ärende då bl. a. frågor kring små företags möjligheter att kunna delta i centrala upphandlingar kommer att belysas.

Sociala krav och miljö

I policyn diskuteras frågor om sociala krav och miljö kopplat till upphandling. Enligt rådande tolkningar ska de krav som ställs på en produkt dels uppfylla de EG-rättsliga grundprinciperna, dels ha en direkt koppling till varan eller tjänsten i fråga.

Grundprinciperna avser:

- Öppenhet
- Likabehandling
- Icke diskriminering
- Proportionalitet
- Ömsesidigt erkännande

Vad gäller miljö är det klarlagt att det går att ställa krav på ekologisk framställning av livsmedel samt att el ska kunna framställas av förnyelsebara energikällor. Vad gäller sociala krav i upphandlingar är den största komplikationen uppföljningen av de krav som ställs. För att kunna hävda att avtalsbrott föreligger krävs påtagliga och konkreta bevis vilket är en förutsättning för att kunna häva ett avtal.

I policyn föreslås att utgångspunkten för att sätta upp miljö- och eller sociala krav vid stadens upphandlingar/valfrihetssystem ska vara att de är proportionerliga, affärsmässiga samt uppföljningsbara.

Den nu gällande antidiskrimineringsklausulen som tidigare majoritet beslutat att integrera i avtal med leverantörer/entreprenörer föreslås upphävas och ses över.

Förvaltningarnas synpunkter

Förvaltningarna anser att det för arbetet med upphandling är av stor vikt att det finns en tydlig och klar policy för upphandling och konkurrens. Förvaltningarna anser att kravet på tydlighet i stort uppfylls med föreliggande förslag.

Förvaltningarna anser att det är positivt att man skiljer på de juridiska och affärsmässiga aspekterna i upphandlingsverksamheten. Vidare anser förvaltningarna att det är positivt att den centrala upphandlingen torde komma att öka i staden vilket leder till minskad administration.

Att arbetet med analyser inför upphandlingar och uppföljningar av pågående avtalsbundna verksamheter förstärks är viktigt och förvaltningarna bedömer att det kommer att vara till stor nytta för resultaten i upphandlingar främst vad gäller kostnader och kvalitet.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att godkänna förvaltningens synpunkter som svar på remissen.

Bilaga

- Remissen